معنای «سلام» در روایت داود رقی

در شرح صفحه‌ی هفتاد و سوم بودیم. داشتیم این فقره از خطبه‌ی شریفه را می‌خواندیم که حضرت علیه السلام فرمودند:

> «و بالشهادتين يدخلون الجنة ، وبالصلاة ينالون الرحمة ، فأكثروا من الصلاة على نبيكم وآله ، إن اللّه وملائكته يصلّون على النبي يا أيها الذين آمنوا صلّوا عليه وسلّموا تسليما»[1].

عرض کردیم که «سلّموا تسلیما»، در آیه‌ی شریفه، وجوه مختلفی دارد. می‌تواند به‌معنای تحیت باشد و هیچ مشکلی ندارد. همچنین عرض کردم که چرا «علیه» در «سلّموا» نیامده است. گفتیم به خاطر این است که قبلش «صلّوا علیه» آمده است و لذا، عبارت به این صورت می‌شود: «و سلّموا علیه تسلیما». بنابراین سلام و تحیت در این آیه‌ی شریفه، هیچ مشکلی ندارد که مراد باشد. حال از باب تجمیع در یک معنا، یا از باب استقلال چند معنا، از باب استعمال لفظ در چند معنا، تسلیم، به‌معنای تسلیم حضرت بودن هم مشکلی ندارد.

در معنای «سلام» و «صلاة» یک روایتی را از کافی شریف عرض کردیم. گفتیم ذیل آن، در وافی و مرآة العقول، مطالب خوبی هست. ظاهراً قبلا، اصل حدیث را خوانده‌ایم. الان جا دارد که یک مرور سریعی روی فرمایشات علماء داشته باشیم.

شاگرد: تعبیری خاصی داشتید که همه‌ی دنیا، در برابر این روایت، به اندازه‌ی ارزش این روایت نمی‌شود. در این روایت، حتماً مطلبی موضوعیت داشته است و الا، باید در مورد خیلی از روایات دیگر هم، همچنین چیزی را بگویید. خصوصیتی که این روایت دارد، چیست؟

استاد: در کلام مرحوم مجلسی، یک موردش را می‌خوانیم. مثلاً وقتی به تعبیر «ینزل علیه البیت المعمور» می‌رسند، مطلبی دارند. علامه‌ی مجلسی هستند؛ سر و کارشان یک عمر با روایات بوده است. ایشان می‌فرمایند: «لم أر فيما أظن نزول البيت المعمور في زمن القائم عليه‌السلام إلا في هذا الخبر»[2]. یعنی این خبر یک مضمونی دارد که علامه می‌فرمایند: من این مضمون را در جای دیگری ندیده‌ام. اختصاصی اینجاست. این یک موردش است.

اما جهتی که منظور بنده بود، این است که این روایت، گویای شبکه جذابی از همه معارف اهل البیت علیهم‌السلام – ثقلین: کتاب و سنت - را جمع کرده است؛ گویای یک کپسولی است که جمع و جور شده است از بهترین روایاتی که از اول تا آخرش روایات تفسیری است. روایات تفسیری یعنی ذیل قرآن کریم است و دارد قرآن را توضیح می‌دهد. این روایت به این صورت است. گویای سطر به سطرش، تفسیر است. این خیلی مهم است که یک روایت، هم خودش عالی باشد، هم کاربردی باشد، هم تربیتی باشد، هم معارف را خلاصه کرده باشد و هم اینکه اول تا آخرش، جنبه‌ی تفسیری

داشته باشد. این، چیز کمی نیست. آن هم بالاترین مطالب معرفت الهی و عالم دنیا و آخرت و قبل و بعد. وقتی عبارات علماء را بخوانم، شاید تا حدی تأیید کنید که این روایت یک نحو حال استثناء دارد.

شاگرد: متن روایت را نخواندید.

استاد: من دوباره می‌خوانم تا مضمون روایت در ذهن شریف شما بیاید:

> «بَعْضُ أَصْحَابِنَا رَفَعَهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ دَاوُدَ بْنِ كَثِيرٍ الرَّقِّيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ مَا مَعْنَى السَّلَامِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمَّا خَلَقَ نَبِيَّهُ وَ وَصِيَّهُ وَ ابْنَتَهُ وَ ابْنَيْهِ وَ جَمِيعَ الْأَئِمَّةِ وَ خَلَقَ شِيعَتَهُمْ أَخَذَ عَلَيْهِمُ الْمِيثَاقَ وَ أَنْ يَصْبِرُوا وَ يُصَابِرُوا وَ يُرَابِطُوا وَ أَنْ يَتَّقُوا اللَّهَ وَ وَعَدَهُمْ أَنْ يُسَلِّمَ لَهُمُ الْأَرْضَ الْمُبَارَكَةَ وَ الْحَرَمَ الْآمِنَ وَ أَنْ يُنَزِّلَ لَهُمُ الْبَيْتَ الْمَعْمُورَ وَ يُظْهِرَ لَهُمُ السَّقْفَ الْمَرْفُوعَ وَ يُرِيحَهُمْ مِنْ عَدُوِّهِمْ وَ الْأَرْضِ الَّتِي يُبَدِّلُهَا اللَّهُ مِنَ السَّلَامِ وَ يُسَلِّمُ مَا فِيهَا لَهُمْ؟ لا شِيَةَ فِيهَا قَالَ لَا خُصُومَةَ فِيهَا لِعَدُوِّهِمْ وَ أَنْ يَكُونَ لَهُمْ فِيهَا مَا يُحِبُّونَ وَ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ ص عَلَى جَمِيعِ الْأَئِمَّةِ وَ شِيعَتِهِمُ الْمِيثَاقَ بِذَلِكَ ? وَ إِنَّمَا السَّلَامُ عَلَيْهِ تَذْكِرَةُ نَفْسِ الْمِيثَاقِ وَ تَجْدِيدٌ لَهُ عَلَى اللَّهِ لَعَلَّهُ أَنْ يُعَجِّلَهُ جَلَّ وَ عَزَّ وَ يُعَجِّلَ السَّلَامَ لَكُمْ بِجَمِيعِ مَا فِيهِ»**[3]**.

سند این روایت متصل نیست.

---

[1]. شیخ صدوق، التّوحید، ج ۱، ص ۷۳.

[2]. علامه‌ی مجلسی، مرآة العقول، ج ۵، ص ۲۶۹.

[3]. شیخ کلینی، الكافي (چاپ الاسلامية)، ج ۱، ص ۴۵۱.

بازبینی #1
ایجاد شده 9 ژوئیه 2024 15:04:11 توسط ... .
به روزرسانی شده 9 ژوئیه 2024 15:17:20 توسط ... .